

UEFA Grassroots 'C' edzőképzés

DEVIANCIÁK AZ ISKOLÁBAN

Előadó:

Baranya István
UEFA Pro,
pszichológus

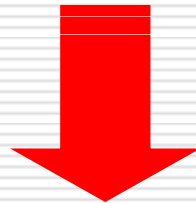
Társadalmi normák, normarendszer

Működőképesség:

- normarendszerek irányítják.
- követnie kell bizonyos viselkedési szabályokat.

A társadalomban sokféle norma érvényesül egymás mellett:

- jogi normák
- valláserkölcsi normák
- erkölcsi, etikai
- szokások, illemszabályok, divatszabályok

Konform (normakövető) magatartás:

A társadalmi normáktól nem eltérő, az elfogadott viselkedési szabályokat betartó viselkedés.

A deviáns viselkedés

A deviancia: szociológiai fogalom, eltérést jelent.

A deviáns viselkedések: olyan megnyilvánulások, amelyek közös jellemzője, hogy a társadalom által elfogadott szokásoktól, normáktól eltérnek.
(*normaszegő viselkedés*)

Deviancia típusai

- Öngyilkosság
- Bűnözés
- Alkoholizmus
- Dohányzás
- Kábítószer
- Pszichés és mentális betegségek
- Viselkedészavar

FŐBB ÉLETKORI SZAKASZOK

Életkor	Év
Újszülöttkor	0-2 hónapig
Csecsemőkor	2 hónaptól - 1 évig
Kisgyermekkor	1-3 év
Óvodáskor	3-7 év
Kisiskoláskor	7-11 év
Prepubertáskor	11-13 év
Pubertáskor	13-17 év
Ifjúkor	17-21/24
Korai felnőttkor	24-30 év
Középső felnőttkor	30-45
Késői felnőttkor	45-60
Időskor	60-75
Aggkor	75-

Biológiai életkor

**A gyermek biológiai érettsége – meghatározható.
Ez az egyes életkorokban eltérő lehet**

Az eltérés: fejlettebb, kevésbé fejlettebb, retardált, akcelerált ... „létezhet”

Naptári életkor

A kronológiai kor. A valós életkor.

UEFA Grassroots 'C' edzőképzés

ISKOLÁK

Deviancia típusai

- Öngyilkosság
- Bűnözés
- Alkoholizmus
- Dohányzás
- Kábítószer
- Pszichés és mentális betegségek
- Viselkedészavar

ÖNGYILKOSSÁG (Magyarország)

- Négyóránként egy magyar lesz öngyilkos
- Évente 2500 magyar vet véget életének.
- A serdülők negyede foglalkozott már az öngyilkosság gondolatával.
- Nincs öngyilkos gén

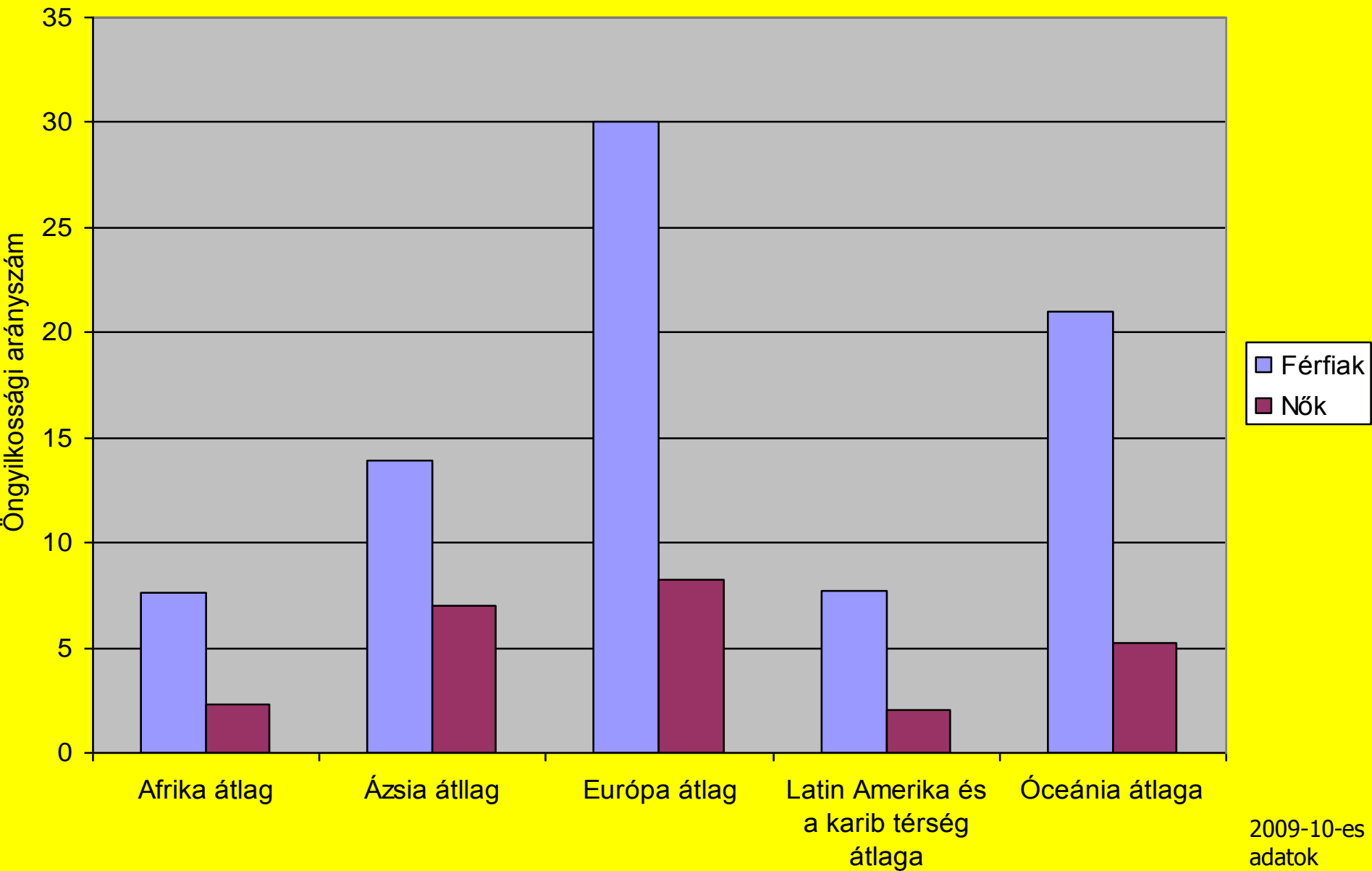

Az öngyilkosság rizikófaktorai

- pszichiátriai betegségek
- depresszió
- skizofrénia
- alkohol- és/vagy drogfüggőség
- megelőző öngyilkossági kísérlet a családban, a közeli környezetben
- az öngyilkosság vagy a halálvágy megelőző említése
- kora gyermekkori veszteségek (szülő halála, válás)
- izoláció (családi, iskolai, közösségi)

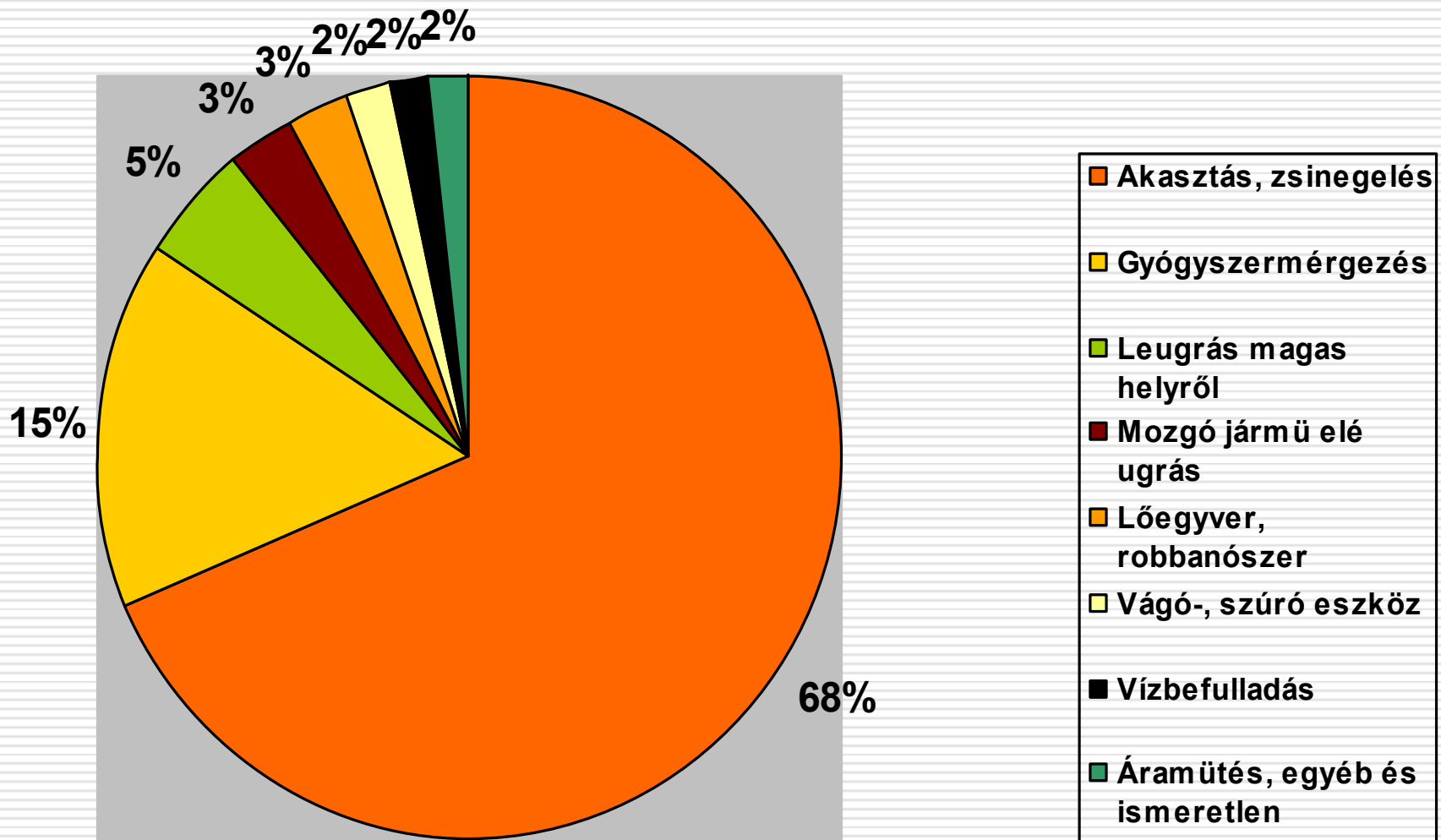
Az öngyilkosság kontinensek szerinti megoszlása

KORCSOPORTOK SZERINT

	össz.	férfi	nő
9–19 éves	57	44	13
20–29 éves	261	223	38
30–39 éves	440	375	65
40–49 éves	796	640	156
50–59 éves	589	475	114
60–69 éves	422	278	144
70–79 éves	441	283	158
80 fölöttiek	263	145	118

AZ ELKÖVETÉS MÓDJA

Öngyilkosságot, acting out készséget befolyásoló tényezők:

1. szocializáció (megküzdési technikák)
2. modellkövetés (serdülők, tinik utánzás)
  - volt a családban, környezetében öngyilkosság
  - az egyénnek volt megelőzően szuicid kísérlete
3. társadalmi okok
4. gyermek bántalmazás
5. szerelmi bánat
6. pszichés és szomatikus betegségek,
amelyek kilátástalanság érzéssel járnak

PSZICHOAKTÍV SZEREK

Pszichoaktív szerek: azok a természetes vagy mesterséges anyagok, amelyek az élő szervezetbe kerülve a **központi idegrendszerre hatva** megváltoztatják annak működését, funkcióját, illetve **hiányuk elvonási tünetekkel jár.**

A köznyelv gyakran a **kábítószerek, DROG** megnevezésére használja ezt a kifejezést.

Depresszánsok	Opiátok	Stimulánsok	Hallucigének	Cannabisok
<u>Kp.idegr.</u>	<u>Kp.idegr.</u>	Növelik az arousalt	Perceptuális élmény , érzéklet	Perceptuális élmény , érzéklet
Nyugtatók Barbiturátok (altatók) Inhalátumok (aerosol)	Heroin Alvás- ébranlét Nincs feszültség Elvonás rosszullét Injekcióval	Anfetaminiok Csökkent a fáradtság Testi-szellemi leépülés Injekció	LSD Szintelen, szagtalan Néhány nap múlva hat Misztikus élmény 24 órán belül kiürül	Hasis Közel-kelet hallucináció
Alkohol		Kokain Coca növény Véna, szipó 2 nap alatt ürül	PCP angyalpor Részagség halluináció	Marihuána Tér-idő torzulás 2 óra alatt a vizelettel ürül

Normál szem

Fű, Marihuána, Hasis
(vérrel telített
hajszálerek)

Speed, LSD, Ecstasy, Kokain
(tág pupilla)

Opiátok: heroin,
codein, morfin ...
(szűk pupilla)

DOHÁNYZÁS

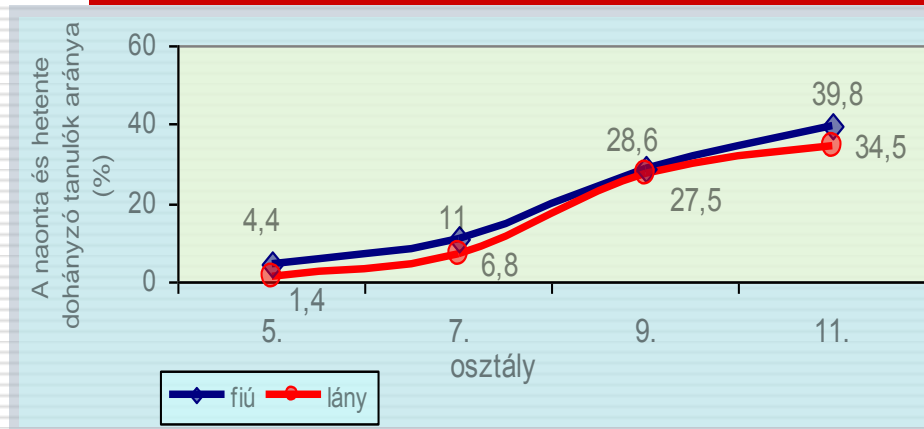

- 10 éves kora kipróbálta **fiúk 20%-a, lányok 15%-a**
- Fogékony a **fiúk 15%-a, lányok 28%-a!** (gondolja, hogy elkezdi)
- Dohányzó szülők gyermekei jóval magasabb arányban dohányoznak
- Hiedelmek: „Dohányzóknak több barátja van” „Dohányzó fiúk/lányok vonzóbbak”(1/5 így gondolja)
- Több dohányzást „támogató”, mint ellenző média üzenetet észlelnek

DOHÁNYZÁS ÉS ALKOHOLFOGYASZTÁS (HBSC)

Rendszeresen dohányzók

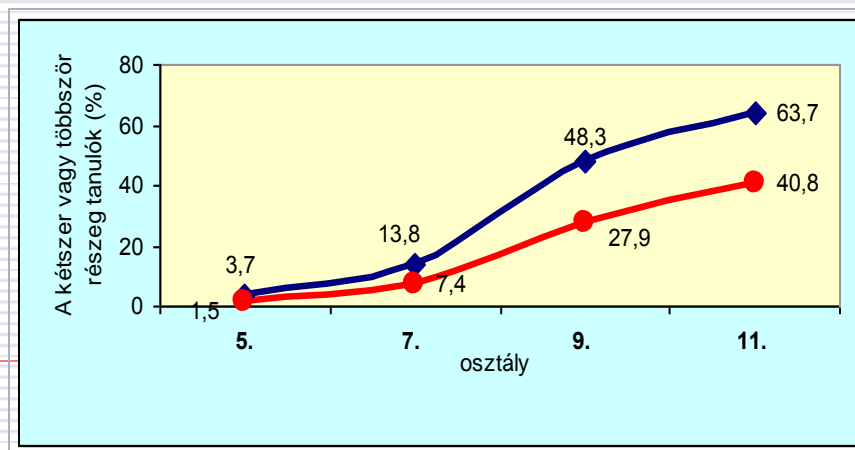
- A nemi differenciák csökkennek
  - Kezdet: heti dohányzók 12,4 év napi dohányzók:12,2 év
- Naponta dohányzik**
11.oszt fiúk 33%
lányok 27%

A fiúk között a sör, lányok között inkább a rövid italok a népszerűek

A fiúk 1/5 -e

A lányok 1/10 –e jelentős mennyiséget fogyaszt hetente

A többször volt részeg tanulók aránya

RIZIKÓ MAGATARTÁS MEGHATÁROZÓI (INTERPRETÁCIÓ)

Dohányzó szülők **13%-al több dohányzó gyermek**

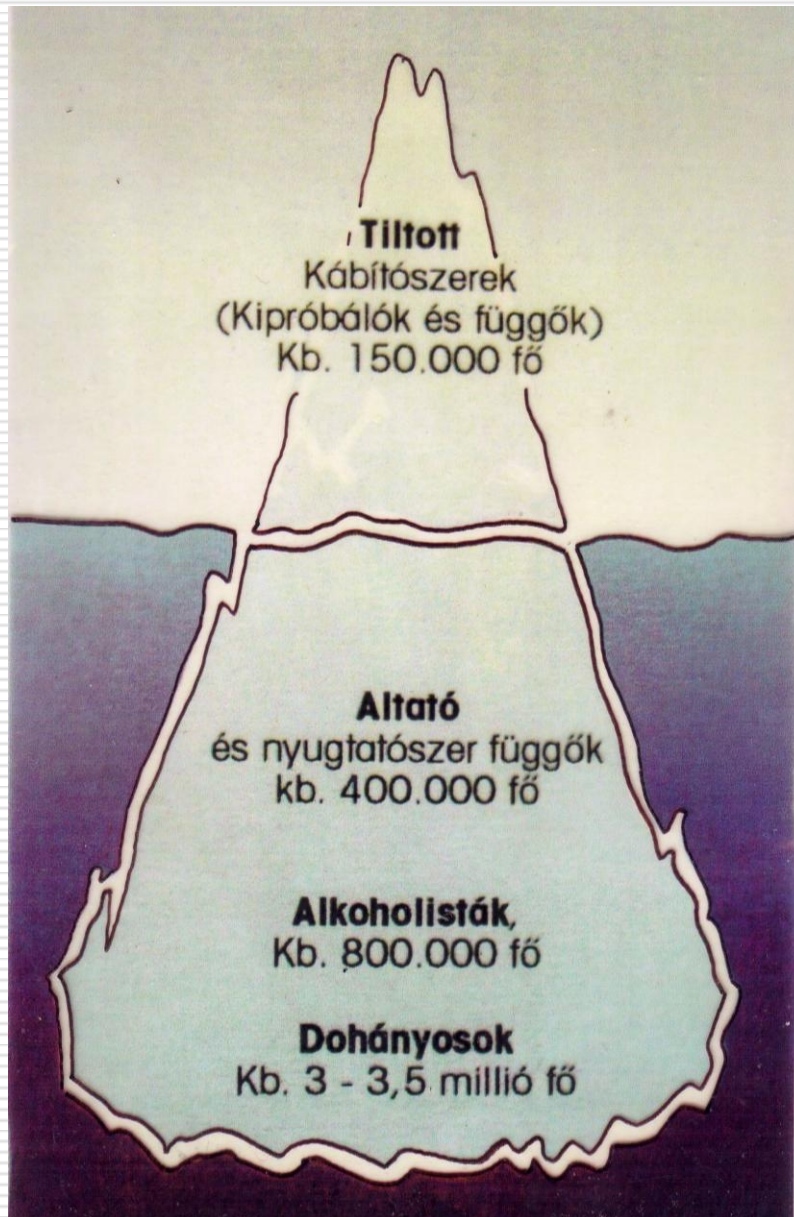
Dohányzó barát **4x annyian dohányoznak**

Iskolai negatív viszonyulás **5x annyian dohányoznak**
4x annyian voltak többször
részegek

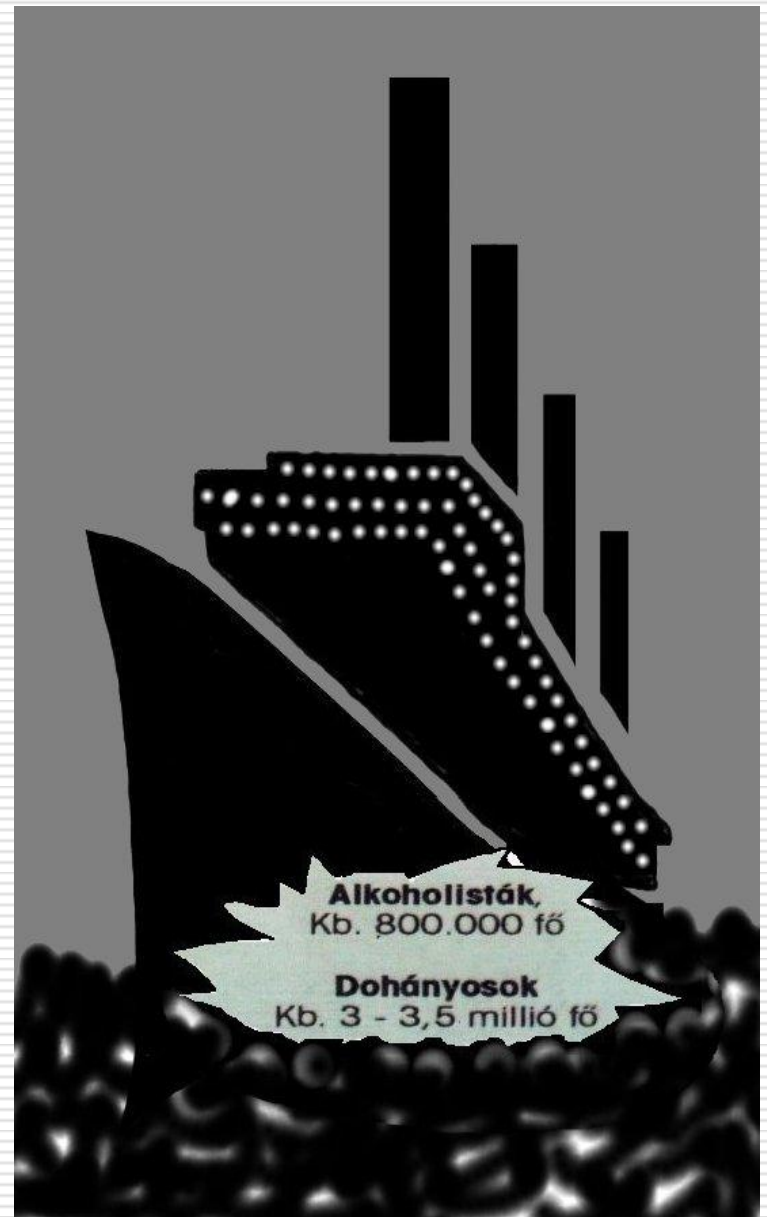
A szülői segítséget nélkülöző tanulók 2x annyian voltak már
részegek

Társakkal együtt töltött esték száma szorosan korrellál a
rizikómagatartással

FÜGGŐSÉGEK

MIÉRT ISZNAK A FIATALOK ?

- kíváncsiság, hecc
- családból származó, szocializáció hiányában
- problémák elől való menekülésre és a harag
- frusztráció feldolgozására
- kortársi minta, utánzás
- felnőtttség jelképe, lázadás
- feldobottság igénye, a gátlások csökkentése
- szeretet és az éltető emberi kapcsolatok hiánya

ENERGIAITALOK

Hatások:

- **„ Gyors dopping” hatás:** felpörgés, élénkség, hangulatjavulás
- **Kitolja a fáradtságtűrés küszöbét**
- **Szívdobogás érzés, vérnyomás, pulzusszám emelkedés**
- **Hányinger, hányás**

Utóhatások, rendszeres fogyasztás során kialakult hatások:

- **A felpörgés után depressziós tünetek:** pl. kedvetlenség, életuntság, apátia, síráskényszer, félelem
- **Vérnyomás hirtelen csökkenése, szédülés, álmosság**
- **Fizikai legyengülés a túlterhelés miatt és a valódi tápanyagbevitel híján**
- **Hasmenés**
- **Gyomorpanaszok, refluxbetegség**

ITALOK ALKOHOL

Az alkoholfogyasztás fokozatai

Kipróbálás

Rendszeres
fogyasztás

Szenvedélyszerű
fogyasztás

Vegyi függőség

Disco balesetek

AFTER PARTY után de. 11:00
2005. február 12.

Évente 30 fiatal,
egy középiskolás osztálynyi
veszti életét
disco balesetben!

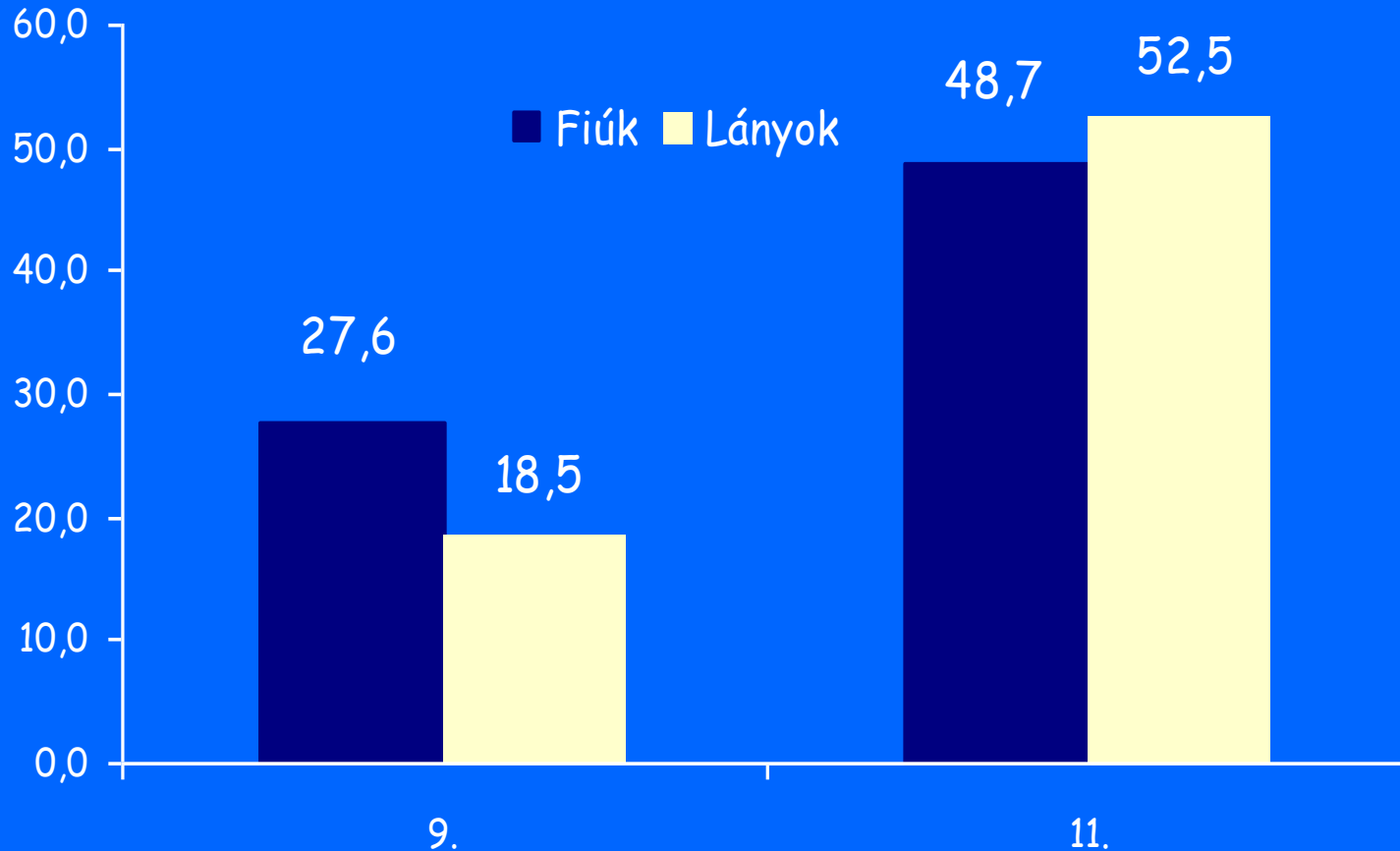
VISELKEDÉSZAVAR

1.Elszökés otthonról

2.Szekták

3.Korai szexualitás

Szexuális kapcsolatot már létesített 9-11. osztályos tanulók aránya

SZUBKULTÚRÁK – DEVIÁNS VISELKEDÉS

Discósok

Hippik

SZUBKULTÚRÁK – DEVIÁNS VISELKEDÉS

Emós pár

Repper (deszkás breaker)

SZUBKULTÚRÁK – DEVIÁNS VISELKEDÉS

Punkok

Rocker, metálos

SZUBKULTÚRÁK – DEVIÁNS VISELKEDÉS

Dark, gót

Alteros, indie

PEDAGÓGUSOK LEHETŐSÉGEI

- ☐ Prevenció
  - ☐ Meggyőzés, ellenpropaganda
  - ☐ Közösségi nevelés
  - ☐ Szeretet
  - ☐ Család, önkormányzat, szakszolgálat
egészségügy
  - ☐ Társadalmi összefogás
  - ☐ **Jog, törvények...???**
-

UEFA Grassroots 'C' edzőképzés

Köszönöm a figyelmet !